

Tehniline kirjeldus Sotsiaalkindlustusameti väikehanke „Täienduskoolitus tööks lähisuhtevägivalda kogenud vanemaga perelepituse erijuhtumi protsessis”.

1. TAUSTAINFORMATSIOON

Aluseks on riikliku perelepitusteenuse seadus¹. Seadusega töötati välja riikliku perelepitusteenuse regulatsioon, mille eesmärk on vanemate lahkumineku korral võimaldada neil sõlmida laste heaolust lähtuvad kokkulepped lapse elukorraldust puudutavates küsimustes nii kohtuväliselt kui ka varajases faasis kohtumenetluse ajal. Lisaks perelepituse baaskoolitusele (160 akadeemilist tundi) ning lapse kaasamise koolitusele (40 akadeemilist tundi) vajavad perelepitajad täiendõpet, mis võimaldaks perelepitajal töötada erijuhtudega, millest ühe osa moodustab töö lähisuhtevägivalda (edaspidi LSV) ohvrite, toimepanijate ning lastega, kes on vägivalda pealt näinud või kogenud. Riikliku perelepitusteenuse seadus § 11 lg 1 p 1 sätestab perelepituse erijuhtu, kus on esinenud lähisuhtevägivalda.

Sotsiaalkaitseministri poolt 23.08.2022 vastu võetud määrus nr 67 sätestab perelepitaja koolitustele tingimuse, et täienduskoolituse õppekava peab tagama erijuhuga lepitusmenetlust läbiviivale perelepitajale vajaliku ettevalmistuse tööks lähisuhtevägivalda ohvriga ning andma põhjaliku ülevaate lähisuhtevägivalda, sealhulgas vägivallatseja olemusest, samuti lapse huvide ja heaolu tagamisest lepitusmenetluse läbiviimisel. Täienduskoolituse maht on 60 akadeemilist tundi ning see koosneb kuuest moodulist.

Lähisuhtevägivalda ohvritega töötamine eeldab oskust kasutada vajadusel erinevaid lepitustehnikaid ning tuvastada, millal juhtum ei sobi olemuslikult perelepitusteenusele. 2024. aastal on planeeritud töötada välja terviklik täienduskoolituse õppekava seoses perelepituse erijuhuga, kus on esinenud lähisuhtevägivalda. Seejuures on fookuses nii riiklike perelepitajate kui ka perelepitusteenuse koordinaatorite täiendav koolitamine, et tõsta spetsialistide teadlikkust lähisuhtevägivallast, selle kahjulikust mõjust nii lepitusprotsessi osapooltele kui ka lapsele. Planeeritud on teenuse protsessi täiendav ülevaatamine ning seni kogetud väljakutsete kaardistamine.

2. HANKE OSAD

2.1. Hange on jaotatud kaheks osaks:

- 2.1.1. osa 1: laste heaolu moodulite läbiviimine (õppekava moodulid III–IV) kahele koolitusgrupile (esimene koolitusgrupp Tallinnas ja teine koolitusgrupp Tartus);
- 2.1.2. osa 2: perelepitaja enesehoiu mooduli läbiviimine (õppekava moodul VI) kahele koolitusgrupile (esimene koolitusgrupp Tallinnas ja teine koolitusgrupp Tartus).

2.2. Pakkumuse võib esitada nii ühele kui ka mõlemale hanke osale.

3. OODATAV TULEMUS

- 3.1. Käsundusleping Lepingu(te) täitmise tulemusena on:
- 3.2. koostöös Tellijaga valminud lähisuhtevägivalda kogenud vanemaga perelepitusteenusel töötamiseks ettevalmistava täienduskoolituse (edaspidi koolitus) hanke osade (III–IV mooduli, VI mooduli) õppematerjalid, sh koolitusmoodulite sisu ja kasutatavate õppemeetodite kirjeldus, ülevaadet kasutatavatest õppematerjalidest, koolituse päevakavast ja mooduli(te) läbiviimise ajakavast;
- 3.3. koostöös Tellijaga koondatud riiklikele perelepitajatele vajalikku ettevalmistust tagav ning töötamise aluseks olev juhendmaterjal vastavalt moodulite teemadele;
- 3.4. läbi viidud täismahus koolitusmoodul(id) kahele koolitusgrupile, esimene koolitus Tallinnas on läbi viidud hiljemalt 13.11.2024 ja teine koolitus Tartus hiljemalt 20.11.2024;
- 3.5. koostöös Tellijaga viidud läbi esimese koolitusgrupi järgselt vahehindamine.

¹ Riikliku perelepitusteenuse seadus. 2021. <https://www.riigiteataja.ee/akt/RPLS>

4. KOOLITUSMOODULITE EESMÄRK JA SIHTGRUPP

Koolitusmoodulid läbinud osaleja mõistab LSV mõju lapsele ja tema heaolule ning oskab luua hea kontakti LSV kogemusega lapsega suhtlemisel. Koolitusel osalevad riikliku perelepitusteenuse osutajad (26.08.2024 seisuga 33 lepingulist partnerit) Sotsiaalkindlustusameti perelepitusteenuse koordinaatorid (26.08.2024 seisuga 6 koordinaatorit ja 1 juhtivkoordinaator), koolitavate täpne arv selgub gruppide komplekteerumisel.

5. KOOLITUSE KIRJELDUS JA MAHT

- 5.1. Koolitusmoodulid moodustavad eesmärgistatult ja sobivate õpimeetodite abil terviku ning annavad õppijale lähisuhtevägivalda kogenud lapsega töötamiseks või enesehoiuks lähisuhtevägivalda toimepanija ja ohvriga töötamisel praktilised tööriistad.
- 5.2. 2024. aastal viiakse läbi koolitusmoodulid kahes eestikeelses grupis. Ühe koolitusgrupi täpne suurus sõltub koolitusgrupi täituvusest, ning on eelduslikult u 20 inimest.
- 5.3. Koolitusmoodulite (III ja IV moodul) maht on kokku 16 akadeemilist tundi, VI mooduli maht on 8 akadeemilist tundi.
- 5.4. Käsundisaaja peab lähtuma Sotsiaalkindlustusameti kinnitatud õppekavast (vt lisa 2).
- 5.5. Koolituse läbiviimisel juhindutakse Tellija soovitudest ja juhistest eesmärgiga tagada kvaliteetne ja nõuetekohane koolitus.
- 5.6. Koolitused viiakse läbi kontaktõppena füüsilises koolitusruumis Tallinnas ja Tartus (koolitusruumid tagab Sotsiaalkindlustusamet) ning Tellija teavitab koolitavaid.
- 5.7. Koolitused viiakse läbi vastavalt Tellija ja Käsundisaaja poolt ühiselt täpsustatud ajakavale.
- 5.8. Koolituse mooduli täpne sisu, kasutatavad õppemeetodid ja planeeritavad õppematerjalid tuleb kooskõlastada Tellijaga, kelle ettepanekutega peab Käsundisaaja arvestatama.
- 5.9. Koolituse õppemeetodid peavad:
 - 5.9.1. lähtuma tänapäevastest täiskasvanukoolituse põhimõtetest ning meetoditest;
 - 5.9.2. toetama koolitusel teooria praktilist kinnitamist (sh erinevate praktiliste ülesannete kasutamine, sh grupi- ja/või paarisharjutused, tagasisidestamine ja võimalus eneserefleksiooniks);
 - 5.9.3. toetama koolituse vältel aktiivset osalust (st toetavate meetodite kasutamist, sh grupi- ja juhtumiarutelud, kaasuste lahendamine ja protsessi läbimäng);
 - 5.9.4. toetama kaasuste lahendamisel fookuse seadmist lahendustele orienteeritusele tuginedes igapäevastele reaalsetele väljakutsetele;
 - 5.9.5. soodustama omavahelise kogemuse jagamist, teistelt õppimist ja parimate praktikate omandamist kasutades grupi maksimaalset potentsiaali.
- 5.10. Käsundisaajal on kohustus kasutada koolituskoolitusel praktilisi ülesandeid.

6. KOOLITUSE LÄBIVIIMISEGA SEONDUVAD NÕUDED

- 6.1. Käsundisaaja tagab koolituse läbiviimiseks vajalikud tarkvaralised programmid ning kannab vajadusel nendega seotud kulud (sh kasutusõigus).
- 6.2. Tellijal või tema poolt määratud isikul on võimaldatud viibida koolitusel kohapeal, monitoorida ning anda koolitajatele jooksvalt tagasisidet, millega koolitajatel on kohustus arvestada.
- 6.3. Hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast Käsunduslepingu sõlmimist toimub esmane kohtumine, millel osalevad lepingu poolte esindajad. Käsunduslepingu täitmisega seotud kohtumised toimuvad virtuaalkeskonnas, kui pooled ei lepi kokku teisi. Esimesel kohtumisel lepitakse kokku moodulite ja tegevuste täpne koolituse ajakava, õppematerjali koostamise täpsed tingimused ning muud teenuse dokumenteerimisega seotud küsimused.

7. ÕPPEMATERJALID JA NÕUDED

- 7.1. Käsundisaaja tagab osalejatele õppematerjalid (sh nt slaidiesitlus, töölehed, joonised, tabelid, korrektselt viidatud õppematerjalid, viidatud allikate loetelu vms), õppematerjali hulgas peab olema lühikokkuvõtte olulisemast.
- 7.2. Õppematerjal peab põhinema Eesti seadusandlusel.
- 7.3. Enne õppe- ja juhendmaterjalide koostamist tutvub koolitaja perelepitusteenuse kirjelduse ja tööprotsessiga. Tellija edastab Käsundisaajale tutvumiseks vajalikud materjalid.
- 7.4. Õppematerjali täpne sisu ja maht tuleb kooskõlastada Tellijaga esmasel koosolekul. Õppematerjal peab sisaldama Eesti ja rahvusvahelist teadus- ja tõenduspõhist materjali, praktikute kogemusi.
- 7.5. Õppematerjalid peavad olema eesti keeles, järgitud on akadeemilist kirjatava ning materjalid on viidatud korrektselt vastavalt APA viitamissüsteemile.
- 7.6. Tellijal on õigus kontrollida esitatud tööd ning kasutada plagiaadivastussüsteeme.
- 7.7. Õppematerjalide loomisel ja kasutamisel on Käsundisaaja poolt järgitud kõiki autoriõiguse nõudeid. Kõik varalised autoriõigused antakse töö vastuvõtmisega üle Sotsiaalkindlustusametile. Tellijale üleantavate materjalide kasutamine Tellija poolt valitud viisil ei riku ühegi kolmanda isiku autoriõigusi ega muid intellektuaalse omandi õigusi. Tasu varaliste õiguste ülemineku eest sisaldub pakkumuse hinnas ning täiendavaid tasusid Tellija ei maksa.
- 7.8. Käsundisaaja esitab täismahus läbiviidava(te) mooduli(te) õppematerjalid e-kirja teel Tellijale hiljemalt 5 tööpäeva enne vastava koolitusmooduli toimumist.

8. NÕUDED KÄSUNDISAAJALE

- 8.1. Käsundisaaja pädevused peavad vastama kehtestatud tingimustele ja tõendatud ning Tellijale selgelt nähtuv pakkumisele lisatud dokumentidest. Tellijal on vajadusel õigus kontrollida esitatud andmete õigsust, lepingute täitmist jm ja küsida Käsundisaajalt juurde lisadokumente või andmeid hariduse, keeleoskuse ja töökogemuse kohta.